

CVIČENÍ A HRY NA ROZVOJ SMYLOVÉHO VNÍMÁNÍ, PROSTOROVÉ

A PRAVOLEVÉ ORIENTACE

Vyhledávání určitých předmětů v místnosti podle barvy, tvaru, velikosti např. najdi co je v místnosti modré, žluté....., kulaté....., co je z látky, kovu

Vyhledávání a rozlišování předmětu podle velikosti, barvy, případně tvaru

Nasypat do krabice různé stavebnice, třídíme podle velikosti, tvaru, barvy, materiálu

Skládání stavebnic a mozaiek – hříbková mozaika, dřevěné kostky, lego, necháme děti skládat podle své fantazie, plánu a následně podle ústního diktátu (např. dej modrou kostku vpravo nahoru apod.).

Skládání rozstříhaných obrázků můžeme použít např. omalovánky nejdřív rozstříhneme na menší počet dílů, později přidáváme , můžeme využít i puzzle.

Vyhledávání stejných dvojic obrázků – použijeme „Pexeso, Černého Petra“ apod.

Hledání rozdílů na dvou zdánlivě stejných obrázcích – můžeme využít i dětské časopisy.

Vyhledávání co se na obrázcích změnilo? Co chybí? Co je tam navíc?

Rozlišování zrcadlových tvarů předkládáme dvojice stejných obrázků a obrázků, které se liší zrcadlově, dítě přeškrtná co je odlišné.

Rozlišování, co nepatří do řady a je zrcadlově obrácené – např. v řadě květin, které mají list na pravé straně stonku, odliší květinu s listem na levé straně stonku.

Hledání cesty bludištěm – buď klasickým bludištěm nebo zamotanými čarami „Kdo kde bydlí“ apod.

Nedokreslené obrázky – dítě řik, co na obrázků chybí, obrázek může dokreslit

Cvičení prostorové a pravolevé orientace: cvičení pojmů nahoře x dole x uprostřed, vpředu x vzadu x uprostřed, vpravo x vlevo. Zpočátku na předmětech, obrázcích pak na svém těle a těle druhé osoby.

Kimová hra: cvičíme pozornost, paměť i postřeh, položíme na stůl několik předmětů a ukážeme je dítěti, pak je zakryjeme a jeden předmět odebereme, po odkrytí dítě hádá, která věc zmizela.

HRY A CVIČENÍ NA ROZVOJ SLUCHOVÉHO VNÍMÁNÍ

Rytmická cvičení: předvádíme rytmus, který dítě napodobí ťukáním tužkou, klepáním prstů nebo tleskáním, můžeme využít i říkanky, písničky – předvádíme rytmus tleskáním, dupáním.

Vyhledávání zvuku: hledáme např. budík, který tiká nebo zvoní

Rozeznávání hlásek na začátku slova: „ Co slyšíš na začátku slova pes?“ Hledáme i další slova, která začínají např. hláskou M – máma, myš, mýdlo

Rozeznávání hlásek na konci slova – když dítě zvládne, můžeme hrát slovní fotbal na poslední hlásku

dům-myš-šásek-krabice.....

Cvičení na rozeznávání slabik: dětem ukazujeme hračky nebo obrázky a ptáme se co začíná na „ME – medvídek“

HRA DĚTI, KDO TU JE KDO SE NA „M“ JMENUJE? Martin , dítě ukáže na hráče a řekne jeho jméno.

NA MIMOZEMŠŤANY: hra cvičí schopnost zvukové analýzy a syntézy slova. Děti jsou mimozemšťané a dorozumívají se mezi sebou, tak že slova slabikují nebo hláskují např. po-dej-mi-au-to nebo l-e-s apod.

CVIČENÍ A HRY ZAMĚŘENÉ NA ROZVOJ PAMĚTI A POZORNOSTI

Srovnání hraček podle velikosti- dítěti předložíme 3 - 5 – 10 hraček, které srovná do řady podle velikosti. Pak hračky zakryjeme, dítě se snaží vyjmenovat hračky, jak šly po sobě.

Čtení z knihy- čtení z knihy nebo vyprávíme příběh, vždy když uslyší předem smluvené slovo (např. Mařenka, pohádka O perníkové chaloupce), tak dítě zvedne ruku.

Opakování krátkých vět a slov- nejdřív předkládáme dítěti obrázky zvířátek nebo věci (3-5-8), ukazujeme je dítěti po řadě, dítě je jmenuje. Pak se je snaží dítě jmenovat, jak jdou po sobě i bez obrázku.

Hra: Slovní řetězec: Děti sedí, nejlépe v kruhu, ale mohou i v řadě nebo kolem stolu. Učitelka hru začne a přitom říká:

„Byla jedna slepička,
co hledala zrníčka.

Na zahradě místo zrnka našla žížalu.“

Hra pokračuje tak, že úvodní říkanku opakují všechny děti.

Postupně děti jedno po druhém přidávají něco, co slepička našla (např. housenku, hrách, mák, pírkó, list,...), a tak se řetězec nalezených věcí zvětšuje.

Úkolem dítěte, které přijde v kruhu na řadu, je, aby samo bezchybně zopakovalo všechna slova tak, jak byla postupně přidávána, a nakonec přidalo jedno slovo

Vyřizování jednoduchých vzkazu jednotlivým členům rodiny.

CVIČENÍ A HRY ZAMĚŘENÉ NA ROZVOJ MYŠLENÍ A ŘEČI

Hry se slovy- vymyšlení vět nebo i říkanek, kde všechna slova začínají stejnou hláskou (máma má mísu).

Rozeznávání, co je správné, a co ne. Dítěti předřikáváme pravdivé i nepravdivé krátké věty a ono se snaží určit, co je správné a co špatně. "VLAK jede rychleji než KOLO."; "SLON je menší než MYŠ."

Řešení situací. Dítěti předkládáme různé situace, zpočátku na obrázcích, pak slovně a ptáme se ho, jak by se zachovalo v určité situaci nebo co by se stalo, kdyby ("Co by se stalo, kdybychom nezalévali květiny?"; "Co uděláš, když rozbiješ hrníček?" atp.).

Cvičení analogií. Předřikáváme dítěti slova, ke kterým ono vytváří vhodnou dvojici, podle toho, co je napadne (např. les - houby, řeka - voda atp.).

Vymyšlení slov do rýmu (PES - LES, SLON-ZVON... atd.).

Tvoření vět z předem stanovených slov (máma - jít - nakupovat = máma jde nakupovat; Eva - mít - panenka = Eva má panenku).

Dovyprávění příběhu - povídáme dítěti jednoduchý krátký příběh, který nedokončíme, dítě má za úkol jej dokončit.

"Myslím si slovo" Vedoucí hry nebo vybrané dítě řekne: "Myslím si slovo, které začíná na písmeno K". Úkolem dětí je hádat, které slovo to je. Mohou se ale ptát pouze tak, že vedoucí odpoví buď "ano" nebo "ne". Kdo uhodne slovo, vyhrává a je nyní vedoucím hry. (Např. "Je to zvíře?" "Chováme ho doma?" Chytá myši

CVIČENÍ A HRY ZAMĚŘENÉ NA ROZVOJ MATEMATICKÝCH PŘEDSTAV

Při nábviku rozvoje matematických představ začínáme srovnáváním velikosti (cvičíme pojmy malý : velký, menší - větší, dlouhý - krátký, nejdelší - nejkratší, široký – úzký..), dále množství (pojmy více - méně - stejně), pokračujeme vyjmenováváním číselné řady do deseti a také orientací v této řadě (první, ... poslední). Cvičení provádíme vždy manipulací s předměty (hračky, prvky stavebnic), později i na obrázcích. Vhodné je spojit cvičené matematické pojmy s pojmy prostorovými (nahore - dole - uprostřed, vpravo - vlevo, nad - pod).

Předložíme dítěti prvky ze stavebnice (vhodná je dřevěná s různě dlouhými, širokými a velkými barevnými tvary). Dítě je řadí podle velikosti, délky, šířky, barvy, tvaru.

Z 10 kostek tvoříme ubíráním nebo přidáváním dvě hromádky. Dítě určuje, kde je méně, kde více kostek.

Dítěti předkládáme několik (5 - 10) jednoduchých obrázků. Dítě má za úkol nakreslit podle předlohy stejný počet. **Předložíme dítěti 3 listy papíru, najeden z nich položíme 4 knoflíky.** Dítě má za úkol na první papír položit méně knoflíků (1 - 3), na druhý více (5).

Pro cvičení matematických představ dále **používáme dětských her** jako je **domino** s tečkami, "Člověče nezlob se", "Ber - dej" nebo speciální "Pexeso".

CVIČENÍ A HRY ZAMĚŘENÉ NA ROZVOJ ŘEČI

Trpí-li dítě některou z poruch řeči, je nutné mu zajistit kvalitní logopedickou péči a nábviku s ním pravidelně provádět.

Dětské říkanky spojené s rytizací. Vytleskávání (ťukání, dupání) rytmu.

Artikulační cvičení - jazykolamy: Jelen se nese po lese, Pan Kaplan v kapli plakal, Klára Králová hrála na klavír, Otoč tu tyč, Šidíš mě ty nebo nešidíš?

Cvičení zaměřená na rozvoj slovní zásoby;

"Řekni to jinak" Malý dům je ..." nebo jinak "Domeček je ..."

"Na co to je ?" Předkládáme dětem předměty, obrázky nebo předřikáváme názvy věcí a ony odpovídají, k čemu slouží (koš, klíč, kladivo, kohoutek, oko ...).

"Dokonči příběh" "Necháváme dítě dovyprávět krátký příběh, dokončit načatou větu.

CVIČENÍ A HRY ZAMĚŘENÉ NA ROZVOJ MOTORIKY

Rozvoj tzv. **hrubé a jemné motoriky** (pohybů) je jedním z nejdůležitějších předpokladů pro zvládnutí psaní. Pro předškoláka jsou proto vhodné speciální cvičení a důraz na **správné držení psací potřeby**, dále pak výběrem vhodných potřeb pro kreslení a psaní a i výběrem vhodné polohy pro psaní. Kontrolujeme, zda dítě drží tužku volně mezi palcem a ukazovákem a podkládají prostředníčkem (prostředníček je "postýlka", na které tužka leží). Tužka má být uchopena 2 - 3 cm nad jejím hrotem. Dohlídíme též na správný sklon psacího náčiní. Zpočátku jsou vhodné silnější tužky nebo pastelky, tzv. značkovací fixy, voskové pastelky a kulaté křídly. Pro podpoření správného úchopu můžeme použít zvláštní plastové násadky na tužku nebo tužky s trojúhelníkovým průřezem.

Nácvik začínáme na velké plochy (balící papír, tabule), postupně je zmenšujeme až k formátu A4 - A5. Začínáme vstoje, přecházíme k sedu s oporou i bez opory ruky o stůl, pokračujeme do kleku i lehu na podlaze. Před každým kresebným cvičením uvolníme ruku buď nějakou motorickou hrou nebo vlastním procvičením ruky a prstů (kroužením, kmitáním), případně i uvolněním ruky a prstů ve vložce v umyvadle. Kresebné cviky provádíme napřed rukou "na zkoušku" ve vzduchu, obtížnější pak provádíme překreslováním přes fólii.

Cvičení zaměřená na rozvoj jemné motoriky: modelování, vytrhávání z papíru, vystřihování, sestavování řetězu z kancelářských sponek, zapínání knoflíků, zipů, patentek, háčků, zavazování tkaniček, oblékání se, oblékání panenek, navlékání korálků.

Vlastní kresebná cvičení:

Začínáme na velkou plochu, formát postupně zmenšujeme, napřed zkusíme volné čmáraní po ploše (míč se kutálí), pak již řízené: motání klubíček, kruhy jako točící se kola, vlnovka jako vlnky na vodě, tečky jako zobání kuřátek nebo zasněžená chaloupka,

spojení bodů čarami: různým směrem - hromada prken, stejným směrem - plot, hřeben zleva doprava - žebřík, jízda autem, **dolní oblouk** - zleva doprava, houpačka se houpe, tašky na střeše, **horní oblouk** - zleva doprava: duha, hromádka od krčka, hory, **kruhy:** sněhulák, let motýla okolo kytičky stonožka, **smyčky:** pletení svetrů, kouř, **osmičky:** let motýla, **šikmé čáry:** prší, **ovál:** velikonoční vejce, trojúhelníky: pyramidy, vybarvování.

Použitá literatura a zdroje:

Žáčková, H., Jucoviřová, D.: Děti s odkladem školní docházky a jejich úspěšný start ve škole

<http://www.predskolaci.cz/>

Převzato z webových stránek [Pedagogicko-psychologické poradny v Ostravě](#).

